

Aanbieding magazine Actieplan Vaarrecreatie Wadden 2014-2018

Toespraak Robbert van der Eijk op 24 juni 2019

Het waddengebied wordt gekenmerkt door zijn dynamiek, zowel op het fysieke vlak buiten, als op het bestuurlijke vlak binnen.

Buiten veranderen eb en vloed, stroming en het weer doorlopend het aanzien van het Wad en zijn zo van grote invloed op de natuur, zowel in de tijd als fysiek.

Binnen, in de vergaderzalen tref je ook een grote dynamiek aan, zowel in de tijd als in de wisselende samenstelling van de beheerders, beleidsmakers en gebruikers en in de processen denkbeelden tussen die partijen.

Het is nu toch onvoorstelbaar, dat er in de jaren 60 serieus werd gedacht over het inpolderen van het Wad en van het aanleggen van een dijk naar Ameland, *terwijl nu*, heden ten dage, de unieke natuur van het waddengebied leidend is in beleid en beheer.

En in plaats van inpolderen wordt deze weken het 10-jarig bestaan gevierd van het predicaat Unesco Werelderfgoed Wadden, o.a. met de fiets- en vaar-estafettetochten langs en over het Wad en waar de deelnemers daaraan hier aanwezig zijn.

De uitgestrektheid van het waddengebied heeft als consequentie dat bij beleid en beheer van het waddengebied veel partijen zijn betrokken; drie provincies, een groot aantal gemeentes, drie ministeries, instanties als Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de waterschappen en de gebruikers van diverse pluimage. En dan vergeet ik er vast nog wel een te noemen.

En daar kwam nog bij dat vanaf eind jaren 60 de vaarrecreatie op het wad zich steeds meer ontwikkelde en een factor van belang werd. Hoe daar mee om te gaan?

Om tot een goede balans tussen vaarrecreatie en natuur te komen is door de in 1990 opgerichte Wadvaarders de Erecode als gedragsrichtlijn gepresenteerd. De Erecode is nu, 25 jaar later, algemeen geaccepteerd en maatgevend voor hoe men zich op het Wad dient te gedragen.

Ongeveer 15 jaren geleden kwam de gedachte op dat het verantwoord omgaan met het Waddengebied om een gezamenlijke aanpak vraagt van alle betrokkenen en niet van slechts enkele partijen. Dit heeft in 2007 na 4 jaar onderhandelen en praten geleid tot het Convenant Vaarrecreatie Waddenzee 2007-2012 waarbij afspraken werden gemaakt hoe om te gaan met het wad.

Dat convenant kreeg, na nieuwe, open en intensieve onderhandelingen in 2014 een vervolg in het ambitieuze Actieplan Vaarrecreatie Waddenzee 2014-2018. Met doelstellingen als een betere samenwerking, meer bekendheid en naleving van de Erecode, verdere uitwerking van gastheerschap en voorlichting, ontwikkelen van integraal havenbeheer, structurele monitoring en verdere afstemming van vaarrecreatie en natuur.

Rond de verschillende thema's zijn projecten opgezet.

En nu is de vraag Wat heeft het Actieplan anno 2019 opgeleverd?

In de eerste plaats een sterk gegroeide samenhang en samenwerking tussen een groot aantal partijen, die weliswaar allen hun eigen belangen hebben, maar ook allen willen zorgen voor een betere Waddenzee en elkaar daarin op allerlei terreinen vinden. Ik noem alleen al het succes van de kombergingsbijeenkomsten in voor- en najaar. Partijen die elkaar voorheen bestreden of langs elkaar heen werkten, weten elkaar nu vinden om er samen uit te komen.

Interessant is ook dat de oprichting van enerzijds het Verbond Vaarrecreatie Wadden, het VVW, door 7 organisaties van de vaarrecreatie en anderzijds de Coalitie Wadden Natuurlijk, de CWN, door 8 bij de natuur betrokken organisaties niet heeft geleid tot twee tegenover elkaar staande blokken, maar juist heeft geleid tot meer overleg en het zoeken naar consensus en gemeenschappelijk optreden door VVW en CWN samen.¹

Met VVW en CWN heb je dan meteen een belangrijk deel van de deelnemers aan het Actieplan bij elkaar.

Het huidige overleg tussen partijen en personen rond de Waddenzee is mijn inziens van niet te onderschatten belang, die mede door het Actieplan is bevorderd en die wij, maar zeker ook de overheden, moeten koesteren.

Wat heeft het Actieplan nog meer opgeleverd?

Dankzij het Actieplan is de Erecode weer beter in beeld gekomen, zijn het ambassadeurschap en de voorlichting sterker geworden, is op enkele plekken dynamische zonerings ingevoerd door het afsluiten van gebieden als het nodig is en vrij te geven zodra dat kan.

De afgelopen jaren is gemonitord in hoeverre de vaarrecreatie en met name de vogel- en zeehondenpopulaties naast elkaar kunnen bestaan en de uitkomsten hebben ons geleerd dat dat wonder wel goed gaat.

Wel blijven voortdurende voorlichting en bewustmaking noodzakelijk, zeker ook met het oog op de mogelijk toename van het commerciële toerisme na de uitverkiezing van het Waddengebied als mooiste natuurgebied van Nederland. Dat leidt mogelijk tot de komst van nieuwe reis- en vaarorganisatoren die niet bekend zijn met onze overlegcultuur en het Waddengebied vooral benaderen als toeristische trekpleister.

De jachthavens spelen heden ten dage een bredere rol dan alleen het opvangen van schepen in de havens; ze dragen ook hun verantwoordelijkheid voor het wad buitengaats uit door voorlichting te geven en samen te werken met bijv. vogelbescherming bij aanpassingen van de havens. Omgekeerd is de betrokkenheid van de Waddengemeenschap bij het openhouden van met name de oostelijke jachthavens is groot.

Het Actieplan is nu geëindigd, maar de zorg voor het Wad blijft en veel van de verworvenheden van het Actieplan die ik zojuist heb genoemd, gaan door en krijgen op de een of andere manier een vervolg, ook al dreigt financiering vaak nog een remmende factor te zijn.

Bij het Actieplan waren en zijn heel veel mensen betrokken geweest en zonder ook maar iemand tekort te doen wil ik toch 2 namen noemen:

Allereerst Kim Uittenbosch. Zij is de eerste jaren coördinator geweest van het Actieplan. Zij heeft gezorgd voor de financiële basis van de verschillende projecten. Zonder haar inspanning en stimulerende coördinatie denk ik niet dat ik hier zo tevreden had gestaan.

Ten tweede wil ik Christiaan Kooistra noemen die heeft gezorgd dat dit magazine, boekje, geschrift, hoe moet ik het noemen, tot stand is gekomen. In dit magazine worden aan de hand van terugblikken en interviews op een leesbare manier de resultaten en verworvenheden van het Actieplan gepresenteerd.

Het doet mij daarom groot genoeg het eerst exemplaar te mogen aanbieden aan de voorzitter van het Waddenfonds en lid van het International Wadden Sea Board, de heer Henk Staghouwer.

ⁱ Het VVW bestaat uit de Wadvaarders, Toerzeilers, Toeristische Kanobond, het Watersportverbond, de ANWB, Vereniging Beroepschartervaart BBZ en de Stichting Jachthavens Waddeneilanden, de CWN bestaat uit Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland, de Waddenvereniging, Stichting WAD, Landschap Noord-Holland, It Fryske Gea en Het Groninger Landschap en tot voor kort ook Staatsbosbeheer.